

súlyosabb: „Istenhez nem vezet közvetlen út, az emberek megkerülésével nem lehet jóban lenni vele” („Ha ti nem bocsátotok meg, mennyi Atyátok sem...”: Mk 11,26).

Jézus legnagyobb, legjelentősebb példabeszédei is szinte mind az istenképet tisztázzák, egészen konkrétan azt, hogy Isten – bár nem igazságtalan, de – nem igazságos, hanem *minden igazságosságon messze túllépve*, határtalanul jó: a gonosz szolgáról (Mt 18), a kései szőlőművekről (Mt 20), a „tékozló fiúról” (Lk 15), a farizeusról és a vámosról (Lk 18); vö. még a két adósról (Lk 7), vagy arról, hogy „fölkelti napját jókra és gonoszokra” (Mt 5 – vö. kifejezetten: Mt 5,20: „Ha igazságosságotok messze fölül nem múlja...”, és Lk 6,32-36: „Legyetek tehát irgalmasok...”).

A sort még hosszan lehetne folytatni (néhány példa: Mt 6,25-33: Isten tudja, megadja...; 13,24-30: Isten nem irtja ki a gonoszokat; Mk 5,19: Izrael Istene irgalmas a nem zsidók iránt is; 9,31: Isten „kiszolgáltatja” az embert; 12,1-16: Isten a végtelenségig jó és remél; 12,26-27: Isten számára nem léteznek halottak; Lk 11,5-8 – 18,2-5: Isten mennyivel jobb...; 13,1-3: Isten nem bosszúálló; 14,28-32: Isten megfontolta...). Lezárásul említsük meg azt, hogy Jézus nemcsak szóval tanított a helyes istenképről, hanem *gesztusaival is*: egy asztalhoz ült vámosokkal és utcanőkkel (Mk 2,15), megérintette a leprást (Mt 8,3), teológiai párbeszédet folytatott egy „erkölcstelen” és „eretnek” nővel (Jn 4,7-26), hagyta, hogy egy utcanő olajjal kenje meg a lábát, és hajával törölgesse azt (Lk 7,37-38) – s talán a leglátványosabb: betért Zakeushoz, a sokszorosan bűnös fővámoshoz (Lk 19), nyilvánvalóvá téve: „Ilyen az Isten! Lehajol az elveszettekhez! Ingyen megbocsát! A maga részéről közösséget vállal!” (Vö. Lk 15,1-2.3-7.8.10!)

Míndez azonban még csak a dolog egyik része, ha úgy teszük, az elmélet; **gyakorlati jelentősége** többek között (mert hiszen most eltekintünk erkölcstani, egyháztani vagy éppen liturgiai következményeitől) abban mutatkozik meg, hogy

a) úgy tűnik, a vallási hatalmasok elsődlegesen ennek az istenképnek a hirdetése miatt *üldözték Jézust, sőt ki is végeztették*; már rögtön az elején, egy szombati gyógyítás után azt olvassuk: „...tanácskozást tartottak ellene arról, hogyan pusztítsák el” (Mk 3,6), ill. „...üldözték Jézust, mert mindezt szombaton művelte” (Jn 5,16); ezután is számtalanszor került konfliktusba a vallási vezetőkkel, amikor tanításával vagy viselkedésével a fenti istenképről tanúskodott: a béna meggyógyításakor (Mk 2,7: „Hogyan beszélhet ez így? Istent gyalázza!”), a rituális tisztaság és a korbán kérdésében (Mk 7), a gonosz szőlőművesek példabeszéde nyomán (Mk 12,1-6.10-12), a tizenhét éves beteg asszony vagy a vízkóros meggyógyításakor (Lk 13,14; 14,1-3) és persze amikor betért Zakeushoz (Lk 19,7); az utolsó csepp a pohárban pedig „a templom megtisztításának” nevezett jelenet, amelynek lényege,

hogy Jézus Istenével kapcsolatban nincs helyük az áldozatbemutatóknak, mert azok a szeretettel ellenkező cserekereskedelmet jelentenek ember és Isten között; ezután ismét azt olvassuk, hogy a főpapok és az írástudók keresték a módját, hogyan pusztíthatnák el őt (Mk 11,18);

b) Jézus *érdemesnek tartotta a kivégzést is vállalni* annak érdekében, hogy hűséges maradjon az általa bemutatott istenképhez; ez a logikus következtetés adódik akkor, ha helytálló, hogy Jézus számára központi jelentőségű volt a helyes istenkép, illetve hogy elsősorban ennek (és persze az ebből fakadó következtetések) hirdetése miatt üldözték, majd végezték ki; ha kezdettől mindvégig nem szembesítette volna a vallási vezetőket azzal, hogy „nem olyan ám az Isten, amilyenek ti gondoljátok, hanem olyan, amilyenek én hirdetem”, akkor jó eséllyel még hosszú évekig taníthatott és gyógyíthatott volna „Isten nagyobb dicsőségére”, s aztán „ágyban, párnák közt” halhatott volna meg.

Függelék: Ha fenti fejtegetéseim helytállóak, akkor talán az is érthető, miért kockáztattam (egyesek szerint „provokáltam ki”) a kiközösítést egy „bizonyíthatatlan” és „elvon” elméleti állítás miatt; abban az alternatívában ugyanis, hogy Jézus (keresztváltása után) „feltámadt”-e, vagy (tetszhalála után) „magához tért”, *az istenkép forog kockán*: ha „feltámadt”, akkor Isten olyan Varázsló, aki tetszése szerint nyúlhat bele a történelem eseményeibe; ha „magához tért”, akkor Isten olyan Teremtő, aki tiszteletben tartja teremtésének maga alkotta törvényeit. E két felfogásból egymással homlokegyenest ellenkező istenkapcsolat, erkölcsiség, egyháztan (stb.) következik, és – legalábbis elméletileg – homlokegyenest ellenkező emberi történelem; hogy milyen történelem következett a Jézus feltámadására vonatkozó egyházi hitből, tudjuk; hogy milyen történelem következhetett volna Jézus istenképéből, illetve annak logikus következményeiből, sajnos csak feltételezhetjük.

SULYOK GÁBOR

MEGBOCSÁTÁS

Jézus azt mondta, hogy vegyétek a Szentlelket, akinek megbocsátjátok, annak meg lesz bocsátva, akinek megtartjátok, meg lesz tartva. máshol meg azt olvassuk, ha nem bocsátotok meg az ellenetek vétőnek, nektek sem lesz megbocsátva. Most akkor mindenkinek meg kell bocsátani, vagy nem? Egyesek jól begyakorolt választát szinte hallom: Az egyháznak feladata és megbízatása, hogy Isten helyébe lépjen és ítélkezzen az emberek bűnei fölött, illetve ami ennél sokkal komolyabb, örök sorsuk felől. Az Isten azonban nem csinál belőlünk pótisteneket legalábbis abban az értelemben, hogy helyette valamit is tegyünk, például

helyette ítélkezzünk. Adjuk meg, és hagyjuk meg Istennek, ami Istené, és nyugodjunk meg, marad még nekünk is tennivalónk éppen elég, akár éppen a megbocsátás dolgában. Világosan megmondta, hogy ne ítélkezzünk, mert mi is ítélet alá fogunk esni. Van hatalmunk! Igen! Van hatalmunk önmagunk fölött, indulataink, rossz indulataink, haragunk, kényszeredett megbocsátásaink fölött, hogy az igazi, megbocsátó, szerető Isten ügyében munkálkodjunk. A jézusi kijelentés, "hatalomátvitel" erre és csak erre vonatkozik, vagyis hatalmunk van hinni és megvalósítani a jézusi Istenországot, miközben mindent másodlagosnak vehetünk.

Ez nem azt jelenti, hogy emberi feladatainkat sutba dobhatjuk, és mosolyogva mondhatjuk: jó az attól, hogy rossz, hiszen hálából Istennek kutya kötelessége gondoskodni szükségünkéről és kijavítani, amit csak tessék-lássék tettünk. Jézus nyilvános működésének célja az volt, hogy meghirdesse a végső időket. Ebben a végső időben teljesedett be Jézus szavai és tettei nyomán az Isten országa. (Lk 4,16-20) Azt mindenképpen hozzá kell tenni, hogy Jézus letette az alapkövet, amire nekünk kell továbbépíteni az Istenországot. Nincs kész semmi, csak annyi, amennyit mi hozzáteszünk! Az Úr lelke rajtam, ő kent fel engem, hogy hirdessen a szegényeknek az evangéliumot, küldetésem van, hogy hirdessem a szegényeknek az evangéliumot – olvassuk máshol, küldetésem van, hogy hirdessem a foglyoknak a szabadulást, a vakoknak a látást, az új fényt, megszabadítsam az elnyomás alatt lévőket, és meghirdessem az Úr kegyelmének esztendejét, és ez a nap a mai, a most! - olvassa názáreti zsinagógában. - Rudolf Schnackenburg fogalmaz valahol és így folytatja: Fájdalmas, hogy életünk nem a Jézus által meghirdetett boldogságra és értékrendre épül. Nem szívesen azonosulunk a mondattal: boldogok az irgalmasok, mert ők képesek a megbocsátásra, mert bennünk kielégítetlenség marad. A Jézus által kínált boldogságok nem hogy boldogítanak minket, hanem a szerencsétlenség, kifosztottság, perifériára szorulás érzését ültetik belénk. Jézus boldogsága számunkra egyenesen boldogtalanságot jelent. Egész jelen emberi életünk éppen arra épül, az boldogítja, az élteti, ami Jézus szerint maga a szerencsétlenség. - Nem véletlen, amit Jézus figyelmeztetésként mond: "Csak az részesedik az Isten országából, aki mondja és hiszi!" Azt is mondja: Az Istenország valóban eljött! és Jézustól ez nem csupán egy pedagógiai fogás! Nincsenek mentségek a számunkra, nem magyarázhatjuk a jelen életre, a jelen országra vonatkozó boldogtalanságunkat, hogy a túlvilágra tesszük át, a túlvilágra toljuk át az egészet, amikor majd egyszer, ki tudja mikor, nélkülünk, *Isten által* megvalósul az Istenország. Veszélyes és félreérthető válasz ez, leginkább azért, mert nem válaszol a kérdésre: Az Istentől kapott talentumunkat mire kaptuk, és melyek a mi valóságos talentumaink?

Egy biztos, mi nem a világ meghódítására kaptuk, nem a világ lábunk zsámolyához tevésére, hanem szolgálatra, jelesül az Istenország megvalósítására. Nem isteni talentumok azok, még ha mégannyira is annak látszanak, amelyek nem az elfogadást, a megértést, a megbocsátást, a másokért valóságot, a szeretetet teremtik újjá, mert ezek a mi talentumaink! Hiába ragasztunk bármi másra isteni matricákat, azok mögött üresség van és ezzel csak önmagunkat csapjuk be.

Jézus küldeni akart minket! Melyik az az ember, aki egyénileg, vagy családjával együtt képesnek és alkalmasnak érezné magát a felszólításra:

Menjete báránként a farkasok közé, tegyetek tanítványommá mindenkit, menjete a bűnösök, a betegek, a bénák, süketek, némák, nyomorékok és nyomorultak, züllöttek és kitaszítottak közé, menjete a börtönben szenvedőkhöz, a gonosztevőkhöz, és a halálraszántak közé, hogy megvihessétek az evangélium örömhírét, hogy nekik is adva van a lehetőség, hogy emberileg, a megbocsátás biztos tudatában boldogok lehetnek.

HABOS LÁSZLÓ

VERSEK

ősz van...

ősz van és csend
szeretem az őszi csendet
ahogy észrevétlen átölel
és nem enged bánatosan sími
se jókedvvel hangosan nevetni
csak figyelni enged és látni
s látom ahogy nesztelen földet ér
a vöröses majd röviddel később
a rozsdásbarna és vele a sárga falevél
s lábam mellett hangyák szorgoskodnak
a rothadó alma körül az elszáradt fűben
s egy eltévedt sárgarigó röppen
és nekem dalol a kopasz almafa ágáról
s a frissen darált szőlőlé illata száll
a késői szüretelők távoli kertjéből
s a felhőtlen ég némán hozzám szól
és mutatja hogy merre kell mennem
s röpke életemnek huncut percei
észrevétlen elszőknek az őszi csendben

örömkönnyek

a Nap
ez augusztusi délutánon
könnyeket csalt
szemembe
könnyek
melyek örömben hulltak
hogy tehetek valamit